

## γάμος

**γάμος, ο**, ουσ. [*<αρχ. γάμος*], ο γάμος. **1.** η έγγαμη ζωή, ο έγγαμος βίος, η συμβίωση του παντρεμένου ζευγαριού: «πώς τα πας με το γάμο σου;». **2.** (στη γλώσσα της αργκό) σπουδαία δουλειά, σοβαρή υπόθεση: «δε θα μπορέσω να 'ρθω μαζί σας, γιατί μου 'τυχε ένας γάμος». Από το ότι είναι υποχρεωμένος να παρευρίσκεται ο οικείος του ζευγαριού, όταν τον προσκαλέσουν, στο γάμο τους. (Ακολουθούν 46 φρ.)·

- *αδαμάντινοι γάμοι!* η εξηκοστή επέτειος του γάμου: «αύριο γιορτάζουν τους αδαμάντινους γάμους τους»·

- *άνθρωπος ακάλεστος σε γάμο τι γυρεύει;* βλ. λ. [ακάλεστος](#)·

- *ανοιχτός γάμος*, που γίνεται με πολλούς καλεσμένους και συνήθως ακολουθεί δεξίωση: «όνειρο του ήταν να κάνει ανοιχτό γάμο στην κόρη του»·

- *αργυροί γάμοι*, η εικοστή πέμπτη επέτειος του γάμου: «τον άλλο μήνα θα γιορτάσουν τους αργυρούς γάμους τους»·

- *αφήνω το γάμο και πάω για πουρνάρια* ή *αφήνω το γάμο και πάω στα πουρνάρια*, αφήνω σοβαρές και ουσιαστικές υποθέσεις και ασχολούμαι με άλλες επουσιώδεις ή χωρίς καθόλου σημασία·

- *βαράω στο γάμο του Καραγκιόζη*, βλ. λ. [Καραγκιόζης](#)·

- *βαράω στου Κουτρούλη το γάμο*, βλ. λ. [Κουτρούλης](#)·

- *βαριά η καλογερική μ' ασήκωτος ο γάμος*, βλ. λ. [καλογερική](#)·

- *βρίσκομαι σε ηλικία γάμου*, βλ. λ. [ηλικία](#)·

- *γάμο χωρίς παπά, χέσ' τονε*, τίποτα δεν μπορεί να πετύχει κανείς, αν δεν ακολουθήσει την τυπική, την ενδεδειγμένη, τη νόμιμη διαδικασία: «για να στήσουμε αυτή τη δουλειά, πρέπει να 'χουμε πίσω μας μια τράπεζα, γιατί γάμο χωρίς παπά, χέσ' τονε». Από το ότι ο λαός αναγνωρίζει και αποδέχεται τον κυρίαρχο ρόλο της ορθόδοξης εκκλησίας και στην κοινωνική του ζωή·

- *δεν είναι ο γάμος καρπούζι* ή *ο γάμος δεν είναι καρπούζι*, πρέπει κανείς να διαλέγει με προσοχή το σύντροφο της ζωής του, γιατί, σε περίπτωση άστοχης εκλογής, δεν είναι όπως το καρπούζι, που, αν κατά τον έλεγχο της ποιότητάς του δε βγει καλό, μπορεί κανείς να το αφήσει με ευκολία και να διαλέξει κάποιο άλλο ή, εντέλει, αν το αγοράσει και βγει σκάρτο, μπορεί με ευκολία να το πετάξει, πράγμα που δεν είναι τόσο εύκολο να διώξεις το ταίρι σου, αν κάνεις γάμο·

- *δένομαι με τα δεσμά του γάμου* (και για τα δυο φύλα) παντρεύομαι: «την προηγούμενη Κυριακή δέθηκαν με τα δεσμά του γάμου»·

- *δίνω υπόσχεση γάμου*, (ιδίως για άντρα) υπόσχομαι πως θα παντρευτώ τη γυναίκα με την οποία έχω δεσμό ή τη γυναίκα που μου προξενεύουν: «πήγε στους γονείς της κι έδωσε υπόσχεση γάμου || του γνώρισαν μια μεγαλοκοπέλα, αλλά, επειδή ήταν πλούσια, έδωσε υπόσχεση γάμου»·

- *έγινε της αλεπούς ο γάμος*, (στη νεοαργκό) βλ. φρ. *έγινε της μαϊμούς ο γάμος*·

- *έγινε της μαϊμούς ο γάμος*, (στη νεοαργκό) **α.** επικράτησε μεγάλη αναστάτωση, σύγχυση, φασαρία, έγινε μεγάλος και άγριος καβγάς: «πιάστηκαν οι δυο παρέες για τα ηλίθια τα πολιτικά κι έγινε της μαϊμούς ο γάμος»·

**β.** επικράτησε εκρηκτικό κέφι: «στο πάρτι που έκανε ο τάδε για τη γιορτή του, έγινε της μαϊμούς ο γάμος». Από το ότι, όπου παρουσιάζεται μια μαϊμού, ή θα προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση ή πολύ γέλιο με τα καμώματά της·

- *έγινε του Κουτρούλη ο γάμος*, βλ. λ. [Κουτρούλης](#)·

- είμαι σε ηλικία γάμου, βλ. λ. [ηλικία](#).
- έκλασε η νύφη, σχόλασε ο γάμος, βλ. λ. [νύφη](#).
- έρχομαι εις γάμου κοινωνία(ν), (και για τα δυο φύλα) παντρεύομαι: «μετά από πολυετή ερωτικό δεσμό, ήρθαν επιτέλους εις γάμου κοινωνία».
- έρχομαι σε ηλικία γάμου, βλ. λ. [ηλικία](#).
- ευλογώ το γάμο, (για ιερωμένους) τελώ το μυστήριο του γάμου: «το γάμο τους ευλόγησε ο μητροπολίτης».
- θρησκευτικός γάμος, που γίνεται στην εκκλησία σύμφωνα με το τυπικό της χριστιανικής θρησκείας: «διέλυσε τον αρραβώνα της, γιατί ο αρραβωνιαστικός της δεν ήθελε να παντρευτούν με θρησκευτικό γάμο».
- και στο γάμο σας! ευχή σε αρραβωνιασμένους ή σε ελεύθερο ζευγάρι να παντρευτούν.
- και στο γάμο σου! ευχή σε άγαμο νέο να παντρευτεί.
- κάλεσέ τον στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου, βλ. φρ. *πάρ' τονε στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου*.
- κάνω πλούσιο γάμο, (και για τα δυο φύλα) παντρεύομαι πλούσιο ταίρι: «τ' όνειρο του είναι να κάνει πλούσιο γάμο να σωθεί».
- κλειστός γάμος, που γίνεται με λίγους καλεσμένους, ιδίως σε στενό οικογενειακό κύκλο: «επειδή πρόσφατα πέθανε ο πατέρας του γαμπρού, έκαναν κλειστό γάμο».
- λευκός γάμος, κατά τη διάρκεια του οποίου το ζευγάρι δεν ήρθε σε σαρκική επαφή: «μπορεί να ήταν ένα χρόνο παντρεμένη, αλλά είναι ακόμη παρθένα, γιατί ο γάμος της αποδείχτηκε λευκός γάμος».
- λύνω το γάμο μου, τον διαλύω, χωρίζω με τον (την) σύζυγό μου: «είδαν ότι δεν μπορούσαν να ζήσουν άλλο μαζί, γι' αυτό έλυσαν το γάμο τους», δηλαδή έλυσαν τα δεσμά του γάμου τους με τα οποία ήταν δεμένοι.
- νεκρός γάμος, λέγεται στην περίπτωση που το παντρεμένο ζευγάρι ζει χώρια, χωρίς όμως να έχει πάρει και το τυπικό διαζύγιο: «είναι είκοσι χρόνια παντρεμένοι, αλλά τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν νεκρό γάμο».
- ο γάμος είναι λαχείο, η πετυχημένη εκλογή του συντρόφου της ζωής είναι και θέμα τύχης: «δεν μπορείς να είσαι απόλυτα σίγουρος όταν παντρεύεσαι, γιατί ο γάμος είναι λαχείο». Πρβλ.: *είναι λαχνός η παντρεία και δεν ξέρεις τι θα πέσει το κορίτσι που θα πάρεις, το κορίτσι που σ' αρέσει* (Λαϊκό τραγούδι).
- ο γάμος θέλει τούμπανα και η εκκλησία ψάλτη, η κάθε κατάσταση θέλει και την ανάλογη αντιμετώπιση: «πρέπει να σκεφτούμε σοβαρά πώς θ' αντιμετωπίσουμε την κατάσταση και να μην κάνουμε αψυχολόγητες ενέργειες, γιατί ο γάμος θέλει τούμπανα και η εκκλησία ψάλτη».
- όλα του γάμου δύσκολα κι η νύφη γκαστρωμένη, λέγεται στην περίπτωση που αντιμετωπίζουμε πολλά προβλήματα, αντίξοες συνθήκες και κοντά σε αυτά εμφανίζεται νέο μεγάλο πρόβλημα, που κάνει τα πράγματα δυσκολότερα.
- όπου γάμος και χαρά, η Βασίλω πρώτη, βλ. λ. [χαρά](#).
- όπου γάμος και χαρά και αυτός στη μέση, βλ. λ. [χαρά](#).
- *πάρ' τονε στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου!* λέγεται ειρωνικά ή επιτιμητικά όταν ο άστοχος ή δυσάρεστος λόγος κάποιου ή οι συνεχείς γκάφες του, μας δημιουργούν δυσάρεστες καταστάσεις ή προβλήματα: «αντί να πει συλλυπητήρια στη μάνα του νεκρού, της είπε και του χρόνου ο βλάκας. -Πάρ' τονε στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου».

- *πάω για γάμο*, με απασχολεί σοβαρά το θέμα του γάμου, σκοπεύω να παντρευτώ: «όπως ήρθαν τα πράγματα, πάω για γάμο, γιατί η κοπέλα με την οποία έχω δεσμό έμεινε έγκυος και δε θέλουμε να το ρίξουμε»·
- *πολιτικός γάμος*, που γίνεται στο δημαρχείο της πόλης με ληξιαρχική πράξη: «ήθελαν να κάνουν τους προοδευτικούς, γι' αυτό παντρεύτηκαν με πολιτικό γάμο»·
- *ρίχνω στο γάμο του Καραγκιόζη*, βλ. λ. [Καραγκιόζης](#)·
- *ρίχνω στου Κουτρούλη το γάμο*, βλ. λ. [Κουτρούλης](#)·
- *σε γάμο και ταξίδι μήτε λάδι μήτε ξίδι*, μην εκφέρεις ποτέ γνώμη σε κάποιον που σε ρωτάει αν πρέπει να παντρευτεί ή με ποιο μέσο να ταξιδέψει, γιατί, σε περίπτωση αποτυχίας του ή δυστυχήματός του, θα θεωρείσαι κι εσύ υπεύθυνος·
- *στο γάμο του Καραγκιόζη*, βλ. λ. [Καραγκιόζης](#)·
- *στου Κουτρούλη το γάμο*, βλ. λ. [Κουτρούλης](#)·
- *τα έξοδα του γάμου η νύφη δεν τα βγάζει*, βλ. λ. [νύφη](#)·
- *της κάνω πρόταση γάμου*, προτείνω στη γυναίκα με την οποία συνδέομαι ή γνωρίζω να την παντρευτώ: «επειδή έχουμε τρία χρόνια δεσμό και δεν πάει άλλο, σκέφτομαι να της κάνω πρόταση γάμου»·
- *τον ακάλεστο στο γάμο κάτω κάτω τον καθίζουν*, βλ. λ. [ακάλεστος](#)·
- *χρυσόι γάμοι*, η πεντηκοστή επέτειος του γάμου: «την άλλη βδομάδα θα γιορτάσουν τους χρυσούς γάμους τους»·
- *χωρίς γαμπρό γάμος δε γίνεται*, βλ. λ. [γαμπρός](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας